

**MUHASHO WA PFUNZO WA GAUTENG
MULINGO WA TSHITIFIKHEITHI TSHA MA?IRIKI**

**TSHIVEN? A LUAMBO LWA VHUVHILI
GIREIDI YA N?HA
(Bambiri a Vhuvhili)**

POSSIBLE ANSWERS OCT / NOV 2006

KHETHEKANYO YAA

VHURENDI

MBUDZISO 1

Mulisa: Mafela MJ
Luvholela lwa vhutshilo vhuno

1.1	Lwo ambara gumbese.	(2)
1.2	Vhutshilo ho dzhenwa nga phepho.	(2)
1.3	- Wa i?o a mpofu.
- Wa ningo i hambelwaho nga vhuanzwo.
(Phindulo nthihi)	(2)
1.4	?i shaya sumban?ila.	(2)
1.5	Vhu tshi nga phukha.	(2)

KHOLOMO

1.6	Na vhathu.	(2)
1.7	Na shangoni.	(2)
1.8	Nga mutshidzi.	(2)
1.9	Hu ambiwa Murena Yesu.	(2)
1.10	U khamedzana na u rogolelana.	(2)
1.11	Ho a?wa matope na zwi shushaho.	(2)
1.12	Dzi hangwa u ?honifha mulisa.	(1)
1.13	A hu na vhukhudo.	(1)

Lamukisa

- 1.14 Tshe?e na zwi?anzhela (2)
- 1.15 Muzwilani wa lufu.
- Khun?ani dzo vhewaho nga maswina. (2)
- 1.16 Zwa zwidulo na maimo. (2)
- 1.17 (a) Nzeo – u mala. (2)
(b) Maswina – vhathu vhane wa lwa navho. (2)
(c) Vhatshili – vhathu vhane vha khou tshila. (2)
(d) Lufuno – u funana ha vhathu. (2)
(e) Murena – Yesu. (2)

GUMOFULU ?A KHETHEKANYO YA A: [40]**KHETHEKANYO YA B****(?itambwa/? irama)****MBUDZISO 2****Zwo itwa – A.M. Mahamba**

- 2.1 Ndi khosi Vho-Ravhudzulo. (2)
- 2.2 O vha a tshi khou fora hu tshi khou vhulawa Vho-Matidze. (1)
- 2.3 Hu khou ambiwa Vho-Gumani. (1)
- 2.4 Ndi Vho-Matidze. (1)
- 2.5 Ee, o fhedza o vhulawa. (1)
- 2.6 Na ene o mbo ?i vhulawa. (1)
- 2.7 Vho-Rathiyaya, Vho-Gumani na Vho-Matidze. (3)
- 2.8 Vho vha vho ya u vhonisa sa izwi Vho-Gumani vho pomoka Vho-Matidze uri ndi muloi. (1)
- 2.9 Ndi Phafula. (1)
- 2.10 Ndi Vho-Rathiyaya. (1)
- 2.11 Ndi Vho-Malukuta. (1)
- 2.12 Ndi u a lafha na u tungula. (1)

- 2.13 Ndi ngauri o fhura Vho-Gumani a dovha a vha lu?anya na Vho-Matidze. (1)
- 2.14 Vho-Gumani na Vho-Matidze. (2)
- 2.15 Vho-Gumani vho vhulaha Vho-Matidze na Vho-Ravhudzulo vha fhedza nga u ?i hunga. (2)
- 2.16 Vho-Gumani. (2)
- 2.17 Ndi vhone vhane vha khou tovholo Vho-Matidze, vha a vha rwa, vha vha pomoka vhuloi, vha fhedza vha vha vhulaha. (2)
- 2.18 Ro guda uri vhutendatenda kha zwa vhuloi vhu fhedza ho dzhenisa muthu khomboni. (2)
- 2.19 Ndi Ven?a kha shango á Tshihondwa. (2)
- 2.20 (a) Hu iwa khoroni.
(b) Hu kha ?i liswa dzimbudzi.
(c) Hu iwa dzundeni.
(d) Vha tenda kha dzi?anga. (2)
- 2.21 (a) Ndi Vho-Rathiyaya. (1)
(b) U na mbilalelo dza uri khosi Vho-Ravhudzulo vho vhulawa nga Vho-Gumani. (1)
(c) Ndi khosi Vho-Ravhudzulo . (1)
(d) Ndi ngauri na ene u khou kwamea kha tshiwo tsho iteaho. (1)
- 2.22 Ndi ákhaulambilu. (1)
- 2.23 Musalauá.
- Vha ya khoroni.
- Hu kha ?i áswa mbudzi.
- Vha kha ?i pomokana vhuloi, vha bva áhangu. (2)
- 2.24 (a) Vho-Malukuta vha vhudza Vho-Gumani uri ?wana o rwiwa nga áhamu?owa. (1)
(b) Vha langana na Timhaka uri a ri Vho-Matidze ndi muloi. (1)

GUMOFULU ?A KHETHEKANYO YA B: [40]

KHETHEKANYO YA C

NGANEA

MBUDZISO 3

Mitshe?o ya wa – Magau A.W

- 3.1 Ndi Vho-Malabi. (2)

- 3.2 Vho-Balavhali na Vho-Mutshekwa Zhendedzi. (2)
- 3.3 Ndi Ntsundeni. (2)
- 3.4 U khou amba uri o vha a tshi ?o mu rwa a mu huvhadza. (2)
- 3.5 Ntsundeni o vha o tswa zwiambaro vhengeleni á Vho-Malabi. (2)
- 3.6 3.6.1 Vho-Matambule.
 - Vho vhidzwa íviavhathu.
 - Vho farwa vhatambudzwa.
 - Vho pandelwa mushumoni. (3)
- 3.6.2 Ntsundeni.
 - O tswa zwiambaro vhengeleni á Vho-Malabi.
 - O zwifhela Vho-Matambule ari vho muambisa.
 - O ?alwa nga Ungani. (3)
- 3.7 O ?ivha zwauri musi tshitumbu tsha Vho-Nguluvhe tshi tshi ?oliwa nga dokotela, u ?o wana kha malofha avho hu na thothotho, zwine zwa nga ita uri Vho-Mutshekwa vha fariwe. (3)
- 3.8 ?a thagalu. (2)
- 3.9 Vha dzulapo vha shango vho vha vha tshi vho pa?ekanya Vho-Malabi na Vhamussanda kha samba á Vho-Matambule á u via. (2)
- 3.10 Mahayani na tshikhuwani. (2)
- 3.11 Ndi Tshiofhisu, o rambela murathu wa Vho-Matambule, La?ani magevhenga a mu vhulaha. (2)
- 3.12 Madzanga ndi mufhaí we a vha a tshi vho hana u fhedzisa ndu ya Vho-Matambule, nga mulandu wa samba á u via. (3)
- 3.13 Theiphirekhodo na khamera na ívhone. (2)
- 3.14 Nga kholomo dza mahumi ma?anu. (2)
- 3.15 Hu rengiswa halwa na thothotho. (2)
- 3.16 Ndi Vho-Magwabana. (2)
- 3.17 Nga u tandulula thaidzo ye vha vha vha nayo. (2)
- 3.18 Ngauri vhathu vho vha vha tshi vho ?o?ou vha vhulaha. (2)

GUMOFULU ?A KHETHEKANYO YAC [40]

KHETHEKANYO YA D

MBUDZISO 4

Mmbwa ya ?a i? we a i ? oni – Maumela, T.N.

- 4.1 Nndwa ya mavili. (2)
- 4.2 Musi vha tshi vhona ngwe? a mbili dzi sa swiki. (2)
- 4.3 Ndi ngauri o vha o kundwa tsho?he. (2)
- 4.4 O fhedza o wana mushumo wa u reila. (2)
- 4.5 O vha a tshi gungulela uri masheleleni ndi ma?uku. (2)
- 4.6 O dzhia ?ori ?a mushumoni aya a hwala mu?avha nga?o a fhedza o no ita khombo a pandelwa mushumoni. (6)
- 4.7 Vhavhali vha khou tsivhudzwa uri muthu ho ngo fanela u ita tshithu nga n?ila ya vhutswotswi zwezwo zwi nga dzhenisa muthu khomboni. (4)
- 4.8 Ho lovha tshelede ye ya fhira mpimo. (2)
- 4.9 Ndi Vho-Mphabana. (2)
- 4.10 Na pholisa. (2)
- 4.11 Ndi vho mphabana. (2)
- 4.12 Zwiwo zwo?he zwi mona navho. (2)
- 4.13 Vhathu kha ri litshe u renga zwithu nga n?ila i siho mulayoni ngauri zwa sa ralo muthu a wana itsho tshithu nga n?ila ya vhumenemene. Zwi sia muthu a tshi wela khomboni zwa ita uri muthu a farwe kana a vho badela mutengo une wa vha n?ha ha muso o tou renga nga n?ila yone-yone. (4)
- 4.14 Pfunzo ri iwanaho ndi ya uri u sa fhulufhedzea hu ?isa mutshinyalo kana a hu vhuedzi tshithu. (4)
- 4.15 Ndi Vho-Mutengwe vho rengisela Vho-? embe vhengele, muso vha tshi vho fanela u tshentsha madzina Vho-Mutengwe vha vho hana. (2)

GUMOFULU ?A KHETHEKANYO YA D: [40]

KHETHEKANYO YA E

MBUDZISO 5

Dza Makhulukuku – Mafela, M.J. na Raselekoane, N.R.

- 5.1 Phunguwe na Nngu. (2)
- 5.2 Lwa dziphukha (1)
Lu amba nga dziphukha. (1)
- 5.3 Uri vhathu vha kone u pfesesana.
U ?u?uwedza vhathu u ita zwithu zwavhu?i.
U khuthadza musi wa ma?ungu.
U gudisa vhathu u funana, u thusa vha?we na u sa dzhiela vha?we fhasi.
U nakisa luambo.
(Phindulo tharu) (3)
- 5.4 5.4.1 U vhudza muthu mafhungo a tshiphiri.
5.4.2 U bvafha.
5.4.3 U kon?elela naho zwi tshi kon?a.
5.4.4 U vha na thumbu.
5.4.5 U penga. (5)
- 5.5 Thai ndi kuambeke kwo dzumbamaho kune kwa shumiswa u vhudzisa mbudziso uri muvhudziswa a nee ?halutshedzo ya zwine zwa khou ambiwa. (3)
- 5.6 (a) Thai pfufhi. (1)
(b) Thai ndapfu. (1)
(c) Thai dza manyanyu. (1)
- 5.7 (a) U ?u?ula maluvhi a vhana.
(b) U ?alifhisa vhana.
(c) Dzi na pfunzo.
(d) U sa vha na tse?a. (4)
- 5.8 (a) Mapfe?e - Vhathu vhane vha anzela u dzindela vhane vha ?avhanya u fhurea. (1)
(b) Phunguhwe - Vhathu vha vhutshilo ha vhufhura nahone vhuvhi. (1)
- 5.9 (a) Mu?hannga wa goswi. (1)
(b) Mu?we mukegulu. (1)
- 5.10 Maidioma ndi kuambeke kwa luambo kwo dzumbamaho. (2)
- 5.11 (a) U nakisa luambo. (1)
(b) U ?ea muthu maan?a kha zwine a khou ita. (1)

- 5.12 5.12.1 Ndi ?otshi. (2)
- 5.12.2 Ndi kholomo i tshi hamiwa. (2)
- 5.12.3 Ndi gumba . (2)
- 5.12.4 Ndi ningo dza kholomo. (2)
- 5.12.5 Ndi khali i tshi xaxara. (2)

GUMOFULU ?A KHETHEKANYO YA C: [40]

MARAGA: 80